

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจิตใจ สภาพแวดล้อมในการทำงาน
กับการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพตนเองของพยาบาลประจำการ
โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร

ว่าที่พันตำรวจโท หญิง วรางคณา สิริบุษกะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0334-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I20239518

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, MOTIVATION FACTOR,
WORK ENVIRONMENT, AND SELF DEVELOPMENT ACTIVITIES
OF STAFF NURSES, GOVERNMENTAL HOSPITALS,
BANGKOK METROPOLIS

Pol. Lt. Col. Warangkana Siripujaka

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

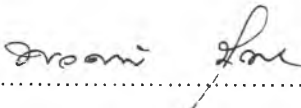
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2001
ISBN 974-17-0334-1

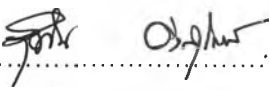
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจิตใจ สภาพแวดล้อม
ในการทำงาน กับการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาดตนเองของพยาบาล
ประจำการ โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร
โดย ว่าที่พันตำรวจโท หญิง วรางคณา สิริบุชกะ
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์

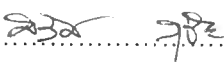
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

วรางคณา สิริบุชกะ, ว่าที่พันตำรวจโทหญิง : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจิตใจ
 สภาพแวดล้อมในการทำงาน กับการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาดตนเองของพยาบาลประจำการ
 โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร. (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS,
 MOTIVATION FACTOR, WORK ENVIRONMENT, AND SELF DEVELOPMENT ACTIVITIES OF
 STAFF NURSES, GOVERNMENTAL HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา
 : ผศ. ร.ต.อ.หญิง ดร. ยูพิน อังสุโรจน์, 166 หน้า. ISBN 974-17-0334-1.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาดตนเองของพยาบาลประจำการ
 โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจิตใจ สภาพแวดล้อม
 ในการทำงาน กับการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาดตนเองของพยาบาลประจำการ กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาล
 ประจำการ โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร 8 แห่ง จำนวน 423 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายชั้นตอน เครื่องมือ
 ที่ใช้ คือ แบบสอบถามปัจจัยจิตใจ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการทำงาน และแบบสอบถามการปฏิบัติ
 กิจกรรมการพัฒนาดตนเองของพยาบาลประจำการ ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และวิเคราะห์
 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ .91 .93 และ .95 ตาม
 ลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสัมประสิทธิ์การจรรยา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาดตนเองของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร อยู่ใน
 ในระดับสูง
2. ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาดตนเอง
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประสบการณ์ทำงาน และสังกัดโรงพยาบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับ
 การปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาดตนเองของพยาบาลประจำการ
3. ปัจจัยจิตใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาดตนเองของพยาบาล
 ประจำการ ($r = .62$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. สภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาดตนเอง
 ของพยาบาลประจำการ ($r = .69$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่อนิติ.....*อภางคณา สิริบุชกะ*
 ปีการศึกษา.....2544.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*ดร. ยูพิน อังสุโรจน์*

4277827836 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : MOTIVATION FACTOR / WORK ENVIRONMENT / SELF DEVELOPMENT ACTIVITIES

WARANGKANA SIRIPUJAKA : RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS,
MOTIVATION FACTOR, WORK ENVIRONMENT, AND SELF DEVELOPMENT ACTIVITIES
OF STAFF NURSES, GOVERNMENTAL HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS.

THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. POL. CAPT. YUPIN AUNGSUROCH, Ph.D. 166 pp.
ISBN 974-17-0334-1.

The purposes of this research were to study self development activities of staff nurses and to determine the relationships between personal factors, motivation factor, work environment, and self development activities of staff nurses in governmental hospitals, Bangkok Metropolis. The research subjects were 423 staff nurses who were randomly selected through multi-stage sampling technique. Content validity and reliability of the research instruments, motivation factor, work environment, and self development activities of staff nurses questionnaires were established. The Cronbach's alpha coefficients were .91, .93, and .95, respectively. The data were analyzed to determine the Contingency coefficients and Pearson's product moment correlation coefficients.

The major findings were as follows :

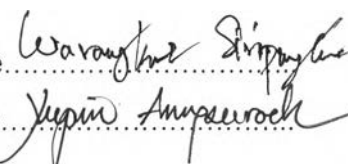
1. Self development activities of staff nurses in governmental hospitals, Bangkok Metropolis was at high level.
2. There was significant relationship between educational status and self development activities at the .05 level, while there were no significant relationships between work experience and hospital affiliation and self development activities.
3. There was a positive significant relationship between motivation factor and self development activities of staff nurses ($r = .62$) at the .05 level.
4. There was a positive significant relationship between work environment and self development activities of staff nurses ($r = .69$) at the .05 level.

Field of study...Nursing Administration...

Academic year.....2001.....

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Warangkana Siripujaka
Yupin Aungsuroch

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลา ช่วยแนะนำ ให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และคอยให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่อาจารย์มอบให้ตลอดระยะเวลาดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุนทรปรภาณ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา และขอเสนอแนะเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้และประสบการณ์ที่มีค่าอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งผู้อำนวยการโรงพยาบาลและหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลทั้ง 9 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนบุคลากรพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามทุกท่าน ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาสับสนุนทุนส่วนหนึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น เจ้าหน้าที่ทุกท่านในคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือในระหว่างที่ผู้วิจัยศึกษา รวมทั้งหน่วยงานห้องผ่าตัดศัลยกรรมทั่วไปที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษแก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ เป็นอย่างสูง ที่ให้สิ่งดีงามทั้งหลาย คอยเป็นกำลังใจเสมอมา ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกคน และกัลยาณมิตรทุกๆ ท่าน ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจที่ดียิ่งจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ว่าที่พันตำรวจโท หญิง วรางคณา สิริบุษกะ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การพัฒนาตนเอง.....	14
ปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาตนเอง.....	46
ปัจจัยจิตใจ.....	47
สภาพแวดล้อมในการทำงาน.....	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	69
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	79
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	82
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	87

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	116
อภิปรายผลการวิจัย.....	117
ข้อเสนอแนะ.....	126
รายการอ้างอิง.....	129
ภาคผนวก.....	138
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	139
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	141
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	158
ภาคผนวก ง หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	162
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	166

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ตารางเปรียบเทียบลำดับความต้องการของทฤษฎีจูงใจเน้นเนื้อหา.....57
2	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลรัฐ จำแนกตามสังกัด และโรงพยาบาล..... 77
3	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลรัฐ จำแนกตามแผนก..... 78
4	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามปัจจัยจูงใจ สภาพแวดล้อมในการทำงาน กับการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาคณะของพยาบาลประจำการ..... 86
5	จำนวนและร้อยละของพยาบาลประจำการ จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ทำงาน ระดับการศึกษา สังกัดโรงพยาบาล และแผนกที่ปฏิบัติงาน.....91
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา ตนเองของพยาบาลประจำการ โดยรวม และรายด้าน93
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา ตนเอง ด้านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพและทักษะทั่วไป จำแนกเป็นรายข้อ94
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา ตนเอง ด้านกิจกรรมปรับปรุงความคิด และการสร้างสรรค์ จำแนกเป็นรายข้อ.....96
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา ตนเอง ด้านกิจกรรมพัฒนาพื้นฐาน จำแนกเป็นรายข้อ97
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา ตนเอง ด้านกิจกรรมที่ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการพัฒนา จำแนกเป็นรายข้อ98
11	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยจูงใจ โดยรวม และรายด้าน..... 99
12	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยจูงใจ ด้านความสำเร็จ ในหน้าที่การงาน จำแนกเป็นรายข้อ100
13	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยจูงใจ ด้านการยอมรับนับถือ จำแนกเป็นรายข้อ101
14	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยจูงใจ ด้านลักษณะงาน จำแนกเป็นรายข้อ102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยจิตใจ ด้านความรับผิดชอบ จำแนกเป็นรายข้อ103
16	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยจิตใจ ด้านความก้าวหน้า จำแนกเป็นรายข้อ104
17	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยจิตใจ ด้านเงินเดือน และผลตอบแทน จำแนกเป็นรายข้อ105
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยรวม และรายด้าน106
19	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จำแนกเป็นรายข้อ107
20	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม จำแนกเป็นรายข้อ108
21	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมทางจิตใจ จำแนกเป็นรายข้อ109
22	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา และสังกัด โรงพยาบาล กับการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาร่างกายของพยาบาลประจำการ.....110
23	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ด้าน ประสบการณ์ทำงาน ปัจจัยจิตใจ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กับการปฏิบัติกิจกรรม การพัฒนาร่างกาย112

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	วงจรการพัฒนา ของ Boydell	26
2	โครงสร้างระบบการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง.....	27
3	กระบวนการจูงใจ.....	50
4	ลำดับความต้องการของ Maslow.....	51